



שם הפעילות: דילמות מחיי הצבא

הכותב/ת: נגה שמיר, 2016

ערכים ומטרות הפעילות

מטרות:

1. חשיפה למציאות המשתקפת מיומיום של חיילים.
2. פיתוח שיח ערכי על מדיניות המדינה באמצעות הצבא.
3. הבנה כי הצבא הוא כלי בידי מדינה דמוקרטית, ולכן חשוב שנגבש דעה על פעולותיו כי בידינו האחריות והכוח להשפיע על פעולותיו בהמשך.

קהל יעד

חברת הנעורים (יב')

משך הפעילות

שעה וחצי

רשימת ציוד ועזרים

להכין על פתקיות מילים (בנק מילים)

מערך הפעילות

1. פתיחה: מה אתה יודע על המצב?!

מחלקים את הקבוצה לשתיים. כל קבוצה בתורה שולחת נציג. לנציג יש דקה אחת לגרום לקבוצה להבין מה המילה שהוא מתכוון אליה. מותר לנציג להגיד הכל מלבד המילה עצמה. ברגע שמצליחים מילה אחת עוברים לבאה, והמטרה של כל קבוצה היא לנחש כמה שיותר מילים בדקה.

בנק מילים:

-	הקו הירוק	-	גוש קטיף	-	שלטון
-	פלסטינים	-	יהודה	-	צבאי
-	צבא	-	ושומרון	-	הרשות
-	הגדה	-	חברון	-	הפלסטיני
-	המערבית			-	ת

- השטחים	- עוצר	- חמאס
- רמאללה	- סיור רגלי	- מחנה
- ג'נין	- פליטים	- פליטים
	- מלחמת	- פתח
	ששת	- שכם
	הימים	- אבו מאזן

דיון:

- היה לכם קל להבין את המושגים?
- האם אלה מושגים שאתם מכירים? (כדאי ליישר קו על מושגים בסיסיים כמו הקו הירוק, הגדה המערבית והרשות הפלסטינית)
- איך אנחנו מכירים את המושגים האלה? מאיפה? (התקשורת- מה נמצא בתקשורת? היומיום או האירועים המיוחדים? איזה תמונה משתקפת לנו מבעדה?)
- אתם מרגישים שאתם יודעים מספיק? הנושא הזה נמצא בשיחה שלכם? אם כן, איך נראית שיחה עליו?
- זה מעניין? זה צריך לעניין אותנו? למה?

פתיחת המדריך לפעילות: אנחנו חיים בחברה במצב של סכסוך וקונפליקט מתמשך. הנושא הזה משפיע על החיים שלנו: על הביטחון, על השיח, על אורח החיים שלנו ושל שכנינו כאן. וכמובן: אתם הולכים להתגייס ולפגוש את המציאות הזאת מקרוב. בסדנה הקרובה ננסה להכיר את המציאות הזאת ולשוחח עליה ואפילו להביע דעה ערכית. אנחנו עושים את זה כי אנחנו חיים במדינה דמוקרטית, ולכן לכל אחד מאתנו יש אחריות על המדיניות ויכולת להשפיע על המצב. אך בשביל שנדע כיצד אנחנו רוצים להשפיע ל המצב, אנחנו קודם כל צריכים להכיר את המציאות.

2. עדויות:

נותנים לכל קבוצה של ארבעה נערים עדות קצרה על השירות בשטחים עם שאלה לדיון. כל רביעייה קוראת את העדות שאצלה ומנסה לענות על השאלה.

חוזרים למעגל ושואלים:

- מי מרגיש שהוא קיבל עדות על מקרה שהוא היה נוהג אותו דבר כמו החייל?
- מבקשים שיסביר על המקרה/ יקריא וישתף למה היה נוהג כמו החייל?
 - מדוע זו דרך הגיונות/ נכונה לפעול?
 - מה משפיע על החייל לדעתכם? (מה מצבו הנפשי? רגשי? פיזי?)

- מי מרגיש שיש לו מקרה שהוא היה נוהג אחרת מהחייל?
- מבקשים שיסביר על המקרה/ יקריא וישתף למה היה נוהג אחרת מהחייל?

- מדוע זו אינה דרך הגיונות/ נכונה לפעול?
- מה משפיע על החייל לדעתכם? (מה מצבו הנפשי? רגשי? פיזי?)
- מה היה יכול לעזור לחייל בעת ההיא לבחור בחירה אחרת?

3. דיון:

- האם הכרתם את המציאות המתוארת בעדויות? אם לא, למה?
- האם חשוב להכיר את המציאות שמסופרת בעדויות? למה?
- האם המציאות המתוארת בעדויות משפיעות עלינו כחברה לדעתכם? אם כן, כיצד?

4. שואלים את הנערים: מי חושב שהוא יכול להגדיר: מהו ממשל צבאי? מנסים להגדיר יחד את המונח. משווים להגדרה של ממשל דמוקרטי. מה שונה?

דיון:

- איך צבא יכול לשלוט על אזרחים שלא רוצים בו? באיזה שיטות הוא יכול לפעול כדי שזה יעבוד? (ניתן להעזר בעדויות אבל גם לחשוב מחוץ לקופסא).
- מה שלטון צבאי יוצר אצל הנשלטים? (האם אפשר לכנות את הנשלטים אזרחים? כיצד ניתן לכנות את מצבם?)
- מה שלטון צבאי יוצר אצל השולטים? החיילים?
- האם לדעתכם יש לשליטה הצבאית בשטחים על אוכלוסייה אזרחית השפעות בתוך החברה הישראלית?
- האם חשוב לכם לעסוק בזה ולדעת עוד?

5. סיכום:

שירות משמעותי הוא להיות אדם ערכי וחושב שתורם לחברה ולסביבה מתוך שיקולים מוסריים וחשיבה מקורית. הנושא של השטחים הוא מורכב. ישראל שולטת מסיבות שמוגדרות על ידי הממשלה כבטחוניות על אוכלוסייה שלא מעוניינת שישלטו בה מאז 67. זה יוצר דברים מורכבים וקשים. המשיכו ללמוד את המצב ולהתעניין, זהו שלב ראשון בשביל להבין כיצד אתם הייתם רוצים להשפיע ולשפר את פניה של החברה שלנו. כאזרחים במדינה דמוקרטית, יש לנו חלק ואחריות על שנעשה בה. יש לנו חובה **לדעת, לגבש דעה ולהשפיע** על מה שנעשה בשמנו.

תובנות ודגשים חינוכיים

- לאפשר מקום למגוון דעות ולשיח פתוח, אך לקיחת אחריות על שיח מכבד.
- לקדם שיח מעודד גיבוש דעה ורצון להשפיע על החברה.